თეატრი და ცხოვრება

1910 სათეატრო სალიტერატურო ჟურნალი № 36

აპ. კვირა 12 ენკენ.

მხატვრობა, ქანდაკება და ხუროთმოძღვრება

თეატრი და ცხოვრება

ILLUSTRIRTE SE TEATRI

№ 36

წლიურად 5 მ., ნახევარ წლით 3 მ., ცალკე ნომერი 10 კ. ხელის მოწერა მიიღება დრ. სახ. კანტორაში იოსებ იმედაშვილთან

Тифлисъ, Ред. „Театри да Цховреба“ Іос. Зах. Имедашвили.

ხელ მოუწერელი წერილები არ დაიბეჭდება.—ხელთნაწერები საჭიროებისამებრ შესწორდება.—რედაქტორთან პირისპირ მოლაპარაკება შეიძლება შუადღის 12—2 ს. და საღ. 6—7 ს. ტელეფონი № 862.

№ 36 ქვირა, 12 ენაკენისთვე 1910 წ.

12 ენაკენისთვე 1910 წ.

როგორ სეზონის მოლოდინში ყველა **შეეხდეთ?** ფაციფუცშია... არა ნაკლებ ფაციფუცობს ჩვენი თეატრი... დიდია მზადებაა და საზოგადოების თანაგრძნობაც, რავდენადაც წინასწარ ნიშნებით შეიძლება განვსჯვრეტოთ, ქართული თეატრის მხარეზეა,-და სხვა ნაირადაც არ შეიძლება: ვისაც სიცოცხლე და მოქალაქეობრივი წინსვლა ენატრება, იგი თავის კულტურულ დაწესებულებასაც სიყვარულით მოეპყრობა...

მალე პირისპირს შეხვდებიან ქართული თეატრი თავის დასითა და რეპერტუარით და საზოგადოება თავის სულიერ ნივთიერ ძალლონით. რიგიანად დაყენებულს ეროვნულს თეატრს ყოველგვარი თანაგრძნობა ეჭირება, ზნეობრივ თუ ნივთიერი და ეს საზოგადოებამ კარგად უნდა იცოდეს...

პრესამ უფრო მეტი ყურადღება უნდა მიაქციოს სამშობლო თეატრს: ადგილი აღარ უნდა ჰქონდეს პირად ანტიპატია-სიმპატიას და, მით უმეტეს, იმისთანა რეცენზენტებს, რომელთაც პირზე რძე არ შეშრობიათ, ანი და ბანი არ უსწავლიათ: ქართული თეატრი საბიჭებუჭო როდია..

თეატრმა, გარდა იმისა, რომ თვითონ უნდა ეცადოს თავისი ღირსების ამაღლებას, მთავარი ყურადღება უნდა მიაქციოს ქართველი საშუალო ინტელიგენციის, მუშებისა და მოწაფეთა ჯიბეს,-ხელმისაწვდომი უნდა იყოს ყოველი წრის ადამიანისთვის: პარტერში იაფ ფასიანი ადგილები უნდა მოემატოს, მოწაფეთათვის მუდმივი განსაკუთრებული ადგილები დაწესდეს, მუშა ხალხისა და წვრილ ვაჭართათვის შესაფერი ფასიანი სასხდომები მოემატოს..

წესიერება-დისციპლინა, თეატრის დემოკრატიზაცია—გახალხოსნება, ხელოვნების მოთხოვნილების ყოველი წვრილმანის აღსრულება,-აი, რით უნდა დაიწყოს ახლმა სეზონმა მსელელობა.. აი როგორ უნდა შეხვდეს ურთიერთს თეატრი და საზოგადოება...

კლასიურია თუ არა-კლასიური ხელოვნება? აი, საკითხი, რომლის გარკვევა უდიდესი მნიშვნელობა აქვს თანამედროვე ცხოვრების კულტურულ მიმდინარეობაში. სხვა და სხვა საუკუნისა და მიმართულების მწერალნი თავისი თვალსაზრისით არკვევენ ამ საკითხს, თავისებურად ხსნიან. ამ საკითხის შესახებ, რავდენადაც ძალლონე შეგვწევდა, ჩვენც გამოვთქვით ჩვენი აზრი ჩვენს ჟურნალის პირველ ნომერში აზრი მარტივი, აქსიომური, რომლის სისწორის შესახებ ეჭვიც-კი არავის უნდა დაბადებოდა, არამც თუ კამათი დაეწყო, მაგრამ შევცდით. მოწინააღმდეგენი გამოგვიჩნდენ. კეთილი. ჩვენ სიამოვნებით ვეგებებით ამ კამათს და ვთხოულობთ, ვინც დაინტერესებულია ჩვენის ხალხის კულტურული წინმსვლელობით, თავისი აზრი გამოსთქვას ამ საგნის შესახებ, რომ ჭეშმარიტება გამოირკვეს.

ერთი ჩვენი მოწინააღმდეგის აზრით, ლუნაჩარსკის სიტყვით რომ ვსთქვათ:

«ყველა უდიდეს კულტურულ მიმდინარეობას ქონებია თავისი ხელოვნება. ესაც ეკნება ისტორიაში უდიადეს მუშათა მოძრაობას... სოციალდემოკრატიულ ხელოვნებაზე ჩვენ ვმსჯელობთ ამავ აზრით, რა აზრითაც ამბობენ: ხელოვნება ქრისტიანული, ბუდდიური და ელინ-წარმართული»?

შემდეგ თითონაც დასძენს:

„და მართლაც, თუ ისტორიამ კი იცის წარმართული, ქრისტიანული, ისლამური **მიმდინარეობანი ხელოვნებაში** (ხაზი ჩვენია—რედ.), რისთვის არ უნდა ვიცნოთ ხელოვნება პროლეტარული?“ და სხ.

აი, შეცდომის თავი და ბოლო: ჩვენს

მოკამათის აზრით, ხელოვნება სხვა და სხვა კლასიურია: ბურჟუაზიული, პროლეტარული, და სხ. მაგ. „პროლეტარულმა მწერალმა რომ დღევანდელ ვითარებაში დაგვიხატოს ძალღონე გამოლეულ, ტეხნიკურად და გონებრივად უვიც მუშის-მიერ „სქელღიპიან“ ბურჟუას პირქვე დამხობა-დამარცხება, თავის მტანჯველ-მჩაგვრელთა მოჩვენებითი შემუსვრა, ჩვენის მოწინააღმდეგის აზრით ეს ხელოვნებაა...

არა, ამას ჩვენ ხელოვნების ფარგალში ვერ შევიტანთ,—ეს მოწინააღმდეგის სიტყვითვე რომ ვსთქვათ, მხოლოდ ერთგვარი **მიმდინარეობაა ხელოვნებაში,** ტენდენცია, საკუთარ რწმენაა იდეალთა ამა თუ იმ ფორმით ჩამოყალიბება...

ხელოვნება ასეთ ყალბ „ტილოს„ არ ხმარობს, მისი დევიზია სინამდვილე, არა ტენდენციურად გამოსახული...

ლუნაჩარსკი ამბობსო, გვეუბნება იგივე ჩვენი მოწინააღმდეგე:

,,უნდა გვაჩვენოს (**პროლეტარულმა მწერალმა**), —როგორც პროლეტარიატის, ისე მის წინაპართა ბრძოლა, საზოგადოდ უნდა გაგვაცნოს პსიხოლოგია ბრძოლისა, ნგრევა-შენებისა!!, და სხ.

დიაღ, სრული ჭეშმარიტებაა: ასე უნდა მოიქცეს „**პროლეტარული მწერალი**“, ასევე მოიქცევა ბურჟუაზიული, არისტოკრატიული და სხ. მწერალი, თუ იგი თავის კლასის იდეოლოგია...

ჩვენ ეს არ გვაკმაყოფილებს.

ხელოვნების ასპარეზი უფრო ფართოა. ხელოვნური ნაწარმოები ცხოვრების სარკეში ერთნაირის მომხიბლაობით გვიჩვენებს, როგორც პროლეტარის, აგრეთვე ბურჟუას ყოფაცხოვრებას, „პსიხოლოგიას, ნგრევა-შენებას“.. და აი, ამ სფეროში, ვინც სისწორით და სიმართლით აღგვიწერს ცხოვრების სურათებს-ამა თუ იმ საზოგადოებრივ მოვლენას,—ერთნაირად შესაწყნარებელია.

საქართველოს დიდებულ მამულიშვილის ილია ჭავჭავაძის ბელეტრისტულ-პოეტური ნაწარმოებნი, მხცოვან მგოსნის აკაკის ზეამფრინე პოეზია ნუ თუ ერთნაირად არ აჯადოებს ყველა მიმართულების კაცს? სოციალ-დემოკრატიულ პარტიის ერთ ბუმბერაზ მამამთავრის ეგ. ნინოშვილის საუცხოვო ნაწარმოებნი განა ერთნაირის მიმზიდველობით არ იკითხება ყველა პარტიის მიმდევართაგან?! განა მათზე ვინმე იტყვის—ნინოშვილი სოციალ-დემოკრატიულ პარტიის მწერალია, ილია ნაციონალისტურიო!.. და განა ჩვენ ვთხოულობთ, ამა თუ იმ მწერალმა უარჰყოს თავისი „მე“?—სრულიადაც არა. მწერალი თვითონვე უარჰყოფს თავის „მე“-ს, როდესაც იგი წინად განზრახვით „ცხოვრებაში მოსძებნის თავისი მსოფლ-მხედველობის გამამართლებელ მოტივებს“ (sic), თავის პარტიის ცოდვებს ხურჯინის უკანა თვალში ჩაჰყრის, ხოლო მოწინააღმდეგე პარტიის ცოდვებს ხურჯინის წინა თვალში და მტკიცებას დაიწყებს: ხელოვნებას ვემსახურები, ჩემს პრინციპებს ვიცავო!.. არა, ბატონებო, იგი შეიძლება თავის პრინციპებს იცავდეს, მაგრამ ხელოვნების სამეუფოში-კი ადგილი არა აქვს... გვეუბნებიან, სოციალ-დემოკრატიული პარტიაც უკვე მალე განავითარებს თავის წიაღში წარმოშობილ ხელოვნებას და ჟამსა გამარჯვებისას მთელი ქვეყნის საკუთრებად და სულიერ განძად აღიარებს მას.ო

წარმოვიდგინოთ, რომ ეს ასეც მოხდა, მაგრამ თუ „სოციალ-დემოკრატიულ პარტიის წიაღში წარმოშობილ ხელოვნებას“ სიმართლე, სისწორე, სინამდვილე ცხოვრების ამა თუ იმ მოვლენის გამოხატულებათა (მიუკერძებელი,) „პსიხოლოგია ბრძოლისა, ნგრევა-შენებისა“ (არა მხოლოდ სოციალ-დემოკრატიული), სარჩულად არ დაედება, განა იგი ხელოვნება იქნება?!

ჩვენის რწმენით ხელოვნება უმაღლესი და უსრულესია, ზეპარტიული, უნივერსალური და მის ჭეშმარიტ ქურუმად მხოლოდ ის შეიძლება მივიჩნიოთ, რომელიც ვიწრო პარტიობას არ ემორჩილება, განსაკუთრებით ჩვენებურ პარტიობას, რომლის ზოგიერთი ვითომდა მიმდევარ-წევრნი მოწინააღმდეგე ბანაკელთ ტალახში სვრიან ეგრედ წოდებულ თავიანთ „ხელოვნურ“ ნაწარმოებში, მაგ.: სოციალ-დემოკრატები ფედერალისტებს, ანარქისტებს და სხ. ყველა საგმობ თვისებასააშკარავებენ, ხშირად ცილსაც სწამებენ, კარგს ხელს აფარებენ, აგრეთვე ფედერალისტები, ანარქისტები და სხ. სოციალ-დემოკრატებს იხსენიებენ.

ხელოვნებაში და მის ტაძარში თავისი „ხელოვნების“ შემტანი მწერლები გვიქადაგებენ: „ეძებე ცხოვრებაში შენი მსოფლ მხედველობის გამამართლებელი მოტივებიო!“ („საქმე №6).

ეროვნული ბიბლიოთეკა

რასაკვირველია, ამისთანა „მაძებარს“ ხელოვნებაც თავისებური ექმნება და მასთან ჩვენ არა გვესაქმება-რა; ჩვენ მხოლოდ ის ხელოვნება გვწამს, რომელიც ცხოვრების ამა თუ იმ მოვლენის გაშუქებაში თავის პრინციპებს გაატარებს და არა ის, რომელშიაც სხვა და სხვა შიდევარ-„მაძებარნი“ თავიანთს ,,საქონელს'' გამოაფენენ ცალმხრივათ...

და ის მწერალი, ხელოვანი, რომელსაც ღვთიური მადლი სცხია და ჭეშმარიტების ქურუმად არის მოწოდებული, ადრე თუ გვიან, დალეწს სულიერ ბორკილებს, გადაქცევს ვიწრო პარტიულ შეხედულობას და მსოფლიო თვალსაზრისით აღიჭურვება...

ერთი ხელოვნების ადგილს მეორე არ დაიკერს. ხელოვნება ერთია, იცვლება მხოლოდ გარეგანი სახე, გამოხატულებათა საშუალება,— დედაზარი, პრინციპები-კი უცვლელია...

ცხოვრების უკმაყოფილებით დაავადებული სული უფლებრივ-ქონებრივ ხუნდებით შებორკილი ადამიანი, სხვა და სხვა პარტიულ-კანონებით შეწუთოული გული, მხოლოდ ჭეშმარიტ ხელოვნებით იგრძნობს შვებას, მიტომ რომ იგი—ხელოვნება—ფართეა, და ვიმეორებ უნივერსალური, ზეპარტიული, არა კლასიური...

აი, ჩვენი აზრი და შეხედულება ხელოვნებაზე...

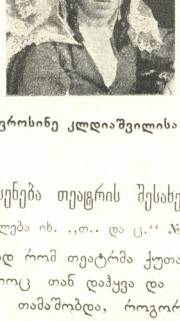

ეფროსინე კლდიაშვილისა

გახსენება თეატრის შესახებ

(გაგრძელება იხ. ,,თ.. და ც.'' № 35)

პირველად რომ თეატრმა ქუთაისში ბიჯი გადადგა, ეფროკ თან დაჰყვა და თანასწორმომხიბლავად თამაშობდა, როგორც დრამატიულს, ისე კომიკურ როლებსაც. მუდმივ მოლვაწეები, ესე იგი, კაცები თეატრისა იყვენ: რაფ. ერისთავი, რომელიც პიესებსაც სწერდა და სუფლიორადაც იყო, ეფრო (ეფროსინე) კლდიაშვილისა, ზაქარია ჯეიშვილი და მე. ბოლოს და ბოლოს სცენის მოყვარეებიც მოგვეშველენ. ერთხელ, პირველ ხანებში, როცა ჯერ კიდევ თეატრი არ იყო გამარჯვებული და მოთამაშეც ძვირი იყო, მე და ეფრო ვთამაშობდით რაფაელის ერთ სამ-მოქმედებიან პიესაში. რაფაელი სუფლიორობდა. წარმოიდგინეთ რა მოგვივიდა? რადგანაც პიესა რვეულებად იყო, რაფაელს მეორე მოქმედება შინ დარჩენოდა და ეს მაშინ გავიგეთ, როცა გამოსული ვიყავით სცენაზე. რადგანაც დედა-აზრი პიესის შეგნებული მქონდა, მე დავიწყე ჩემი სიტყვებით ლაპარაკი, ეფრო არ დაიბნა და ისიც თავის სიტყვებით მაძლევდა შესაფერ პასუხს. ასე რომ პუბლიკას ამაში არა თუ არა გაუგიარა, დიდთაც მოგვიწონა. ერთხელ კიდევ თბილისში მოგვიწვიეს. ჯერ რკინის გზა არ იყო გათავებული. ქუთაისიდან წავედით ოთხი და სხვები მოყვარეები მოვიშველიეთ. წარმოვადგინეთ „ყვარყვარე ათაბეგი“. დიდ-ძალი ხალხი დაესწრო, ეფრო მენახშირის ქალის როლს თამაშობდა და ისე გაიტაცა პუბლიკა, რომ ზოგიერთებს ისტერიკა მოუვიდა.—ყიფლან ორბელიანმა, რომელიც მუხლზე ფეხშემოდებული იჯდა პირველ წყებაში, დაიღრიალა: „გაიყვანეთ ეგ მოთამაშე, თვარამ დავგხოცაო!.. და ახლა კი, როცა თეატრზე რამეს სწერენ, ეფროს ხსენებაც არ არის და მე კი უნდა აღვიარო, რომ ჯერ ქართულ სცენაზე უკეთესი მოთამაშე არ გამოსულა... არა თუ უსასყიდლოდ შრომობდა, პირიქით თვის ღარიბ ქონებიდანაც ბევრი დაუხარჯავს თეატრის გულისათვის... საზოგადოდ უნდა ვსთქვა, რომ ქუთაისში, დასავლეთ საქართველოში მოღვაწეობას, ჩვენში ფასი არა აქვს!.. იქ რაც უნდა კეთდებოდეს, არავინ ახსენებს და თბილისში კი, ერთი უბრალო გაფორთხალებაც კი საზოგადო მოღვაწეობად ითვლება და ამის ბრალი უნდა იყოს, რომ იმერლები თავს იყრიან თბილისში!.. ორი სეზონის მეტი აღარ ყოფილა ქუთაისში თეატრი, რადგანაც რაფაელ ერისთავი თბილისში გადმოვიდა და მეც იმ ხანებში დავანებე თავი ქუთაისს.

აკაკი

გაზაფხულის მოლოდინში

ნისლის ნაკვთი ნარ-ნარ ნიავს
ჩამქრალ ჩრდილათ ჩაკვდომოდა,
ბუჩქნარ-ბალში ბროლ-ბიბილას
მწვანე მოლი მოჰფენოდა.

სიოს სისინს სასოება
დილის დარდით დაჰკარგოდა,
ლალ ლაჟვარდსა ლანდთა ლევა
გრძნეულთ გროვად გასწოლოდა.

ალიონი ალმას ამბორს
ია ისრათ იტაცებდა,
ცის ცივ ცრემლით ცრილი ცრცობს
კორდზე კდემით კისკასებდა.

* *
*

თეთრ თხემს თოვლის თაიგული
ეთერ-ელვად ებნეოდა,
ხავერდ-ხმელზე ხაზად ხნული
რუ რაკ-რაკა რბილად რბოდა.

უჩვევ უკუნს ულმობელად
წარბ-წამწამი წაექუშა,
ვარს ვლავთ ვერცხლი ვაგლახ ველად
ჩრდილთა ჩანჩქერს ჩაეფუშა.

ფრთოსან ფიქრთა ფეიქარი
ქნარზე ქროლვით ქენჯნას ქსოვდა,
ზურმუხტ ზრახვათ ზვირთთა ზარი
შავი შიში შრიალს შობდა...

ს. აბაშელი.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მ. მ. საფაროვ-აბაშიძისა
ფაიბოშის (სამშობლო) როლში.

მ. მ. საფაროვ-აბაშიძის იუბილეს გამო

(ჟურნალ-გაზეთებიდან)

ჩვენის ჟურნალის 2 №-ში აღვნიშნეთ, რომ საზოგადოებას განზრახავ აქვს იდღესასწაულოს მ. მ. საფაროვ-აბაშიძის სასცენო მოღვაწეობის 35 წლის თავი. დიაღაც, რომ თუ ჩვენის სცენის რომელსამე მოღვაწეს ეკუთვნის ერის მადლობა, მით უმეტეს—მ. მ. საფაროვ-აბაშიძისა, რომელიც ერთი მთავარი ქვაკუთხეთაგანი იყო ჩვენის სცენის დაარსების დღიდან. მაკო საფაროვი, ნატო გაბუნია, ვასო აბაშიძე, კოტე ყიფიანი, ვლ. ალექსი-მესხიშვილი, კოტე მესხი,—აი ვინ იყვენ, როგორც მსახიობნი, ქართული მუდმივი სცენის საძირკვლის ჩამყარელნი.

ამ საგანს ეხება ბ. სოსო „სახალხო გაზეთშ"-ში (იხ. № 102), იხსენიებს რა ზემორე დასახელებულ პირთა ღვაწლს, სხვათა შორის ამბობს:

,,მადლიერმა ქართველმა ერმა უქმად არ ჩაუტარა ღირსეულ შვილებს შრომა და ღვაწლი. გაიხსენეთ ლადო მესხიშვილის ავადმყოფობა, ვასო აბაშიძის და ნატო გაბუნიას იუბილე, და დასასრულ, უკანასკნელის დაკრძალვა; თუ ყველა ზემო მოხსენებულნი პირნი ღირსნი იყვნენ ასეთის პატივის-ცემისა, განა მ. საფაროვესა კი ჩვენი თეატრის ვარსკვლავი არ არის? განა საფაროვის ქალი არ წარმოადგენს საუკეთესო გვირგვინს ქართული სცენისას?..

ამისათვის მივმართავ ქარ. დრამ. საზოგადოებას და თვით ქართველ ერს, და უმორჩილესა დ ვსთხოვ, უფურადღებოდ ნუ დასტოვებს თავის საუკეთესო ნიჭიერ და ამაგდარ ქალს, სიცოცხლის დროს უთხრას უკანასკნელი მადლობა, ამ თვით დაადგას მას გვირგვინი, მისგან ღირსეულად დამსახურებული, და შესაფერი იუბილე გადუხადოს! იმედია, ეს მოწოდება არ დარჩება ხმად მღაღადებლისა უდაბნოსა შინა, ვინაიდან ღვაწლი მ. საფაროვის ქალისა თავის-თავად მეტად ბევრს ეუბნება ჩვენს ხსოვნას''.

კარ. «Новая рѣчь»-ში (203) „ქართველ ინტელიგენტთა ჯგუფი" ახსენებს ჩვენი დამსახურებულ მსახიობთა დაკ ლის ერთგულ თეატრის წევრსა, მათი ღვაწლი ქართველი ხალხის-მიერ დარსულად არის დაფასებულია, და შემდეგ განაგრძობს:

,, ჩვენი ვალია კიდევ ერთხელ მოვიგონოთ ეს მოღვაწენი და შესაფერისი პატივი ვსცეთ მ. საფაროვს, რომლის იუბილეს დადასდასულადაც ბაყოთად მოვუწოდებთ ქართველსაზოგადოებას''.

ახალი ვარიანტი
თქმულებისა შოთა რუსთაველზე

(ჩაწერილი ს. ხიდისთავში გორის მაზრაში,
ი. ამბრიაშვილისაგან)

შოთას ბერაელს თავის დანაშნულზე ხელა ალი. ქალმა მეტად აწუხა, ჯავრით მზე დაბინელა, კარსეც კი ალარ გამოდიოდა. მისმა ხანმრთელ კა სხვაზე დაიწერა ჯავრი. შოთას ჭეშდა მოსასმსახურად ერთი არსაი. ჯავრდაწერილმა ბოეტის ცოლმა შეეკერა ეს არსაი და ამ დაკერტის ხმა მიადწია ხელ ალებულ შოთას საცოდეშდი. მისმა ბერაელმა დანაშნულმა, როგა ერთად ნახა რუსოთველის ცოლი და არსაი, ითხოვა ეჭეკეცური ტანისამოსი, შეიარდა, შეკდა ცხენზე და მიეკდა ოთმრ მეფის სასახლეში, ს

ბაზე არ გამოვიდა; შესძახა მეორედ, შესძახა მესამედ და მაშინ კი გამოჩნდა შოთა. ცხენისაკენ გაუმეორა: „წადი ნახე, რა ამბავია შენს სახლშიო“.

შოთა გაქანდა სახლისაკენ და ნახა თავის თავდიდი, რომ მისი ცოლი და მოსამსახურე არაბი ერთად ეყენენ. შემოეკარა გული და სთქვა: თუ მანდურად არ გაკეთდ და ბოდმა არ ამოვიარე, მოკვდებიაო!? გამოვიდა შოთა მანდარზე ბოდმის და ჯაგრის მოსაწყობლად. ამ დროს გამოჩნდა მისი პირველი დანიშნული ქალიც, ეკაკტურად ჩაცმული, და გაუშვენ-გამოუშვენა წინ ტხენი და შეეკვეარა: შოთავ, შე უბედურო, ნახე რა ბედი გაწვიეთ“ ერთხელ უთხრა, მეორედ და მესამედაც, რომ დაეთანხმა, შოთამ ძირი ხანჯალი, ესროდა და შაგ ძოძუში მიარტეკ. ძოძუამ სასნდმა ამოიეთქა. ქალმა ვერ შეუძლია ტეიეფლა და ტხენადან გადმოვარდა. შოთა მოეახლოვდა და ნახა კუდ გადაეღეადი ტხენისანი, რომელმაც უთხრა: „შოთა, შენ არ გეკინიან მე ეკაკტი ვარ, მე შენი პირველი დანიშნული ვარ. ღმერთსა ეთხოვ, რომ სიკვდილი არ გეკეთხინ შენ, რადგან ჩემს თავს ბედნიერად ეთვლი, რომ შენგან მეღირსა სიკვდილი“. შოთამ ეს რომ ეაიგო, ძრიელ აწუხა, იგლოჯა თმები და ლარსეულთაც დასთვლეა იგი.

გვიდა რამდენიმე ხანი და შოთამ გაბრთა მშვენიერი სადილი, რომელზედაც მოაწვეა თვეთ ოთხრ მეფე და მისი მახლობლები. სხეთა შორის მოაწვეა თავისი ცოლი და ირანიც. ჩაიცვა სეკრეთი ტანისმოსი და ეჯირეოა. სადილზე რომ დასხდნენ, შოთა წამოდგა და მოახსენა: „თამარ დედოფალი და დიდებულნი, მე რა კაცაო მიტნიანთ?“ თამარმა და დიდებულმა ეოვლისფერეე შეეკეკვ და უთხრეს, რომ ამის ბადალი არავინ არარსო. შოთამ ამის შემდეგ განაგრძო: „მე ეკობიეარ, თუ აი ის არანი? მე თქვენი შექებული ჩემმა ცოლმა აი ამ არაბმა გამტეკა, ჩემი თვალეებიო ვნახე და თქვენ უნდა გადასწეეტოთ, რა სასეკელი ეკეთეინის მის“. გადაწეეტეს ქალს ეოველისფერეი უკადრისი სასეკელი. მერე შოთამ მოახსენა: „მე ჩემი პირველი დანიშნული ჩემის ხელით მოკკალი, და ახლა მე უნდა დამსეჯოთ შესაფერად“ თამარმა გადაწეეტეა შოთის შეადი თვე მინასტერში ეყოფნა. მაშინ შოთამ ძირი თავის სეჯირეოა ტანისმოსი, გადაეარა და წარმოსთქეა:

„მე რუსთველი ვარ, ძალსა ვეკეს,
ცასა ადგილზე თავს ვეზიან,
ზღვასა ამოვწყეკ ეკეთეა,
რიგორც ერთს ეკაკს ულაბს ვეზიან,
ბიაზ დედაკაცსა დიცსა,
თუ არ გაეაქტე, რას უზამ?!“

შემდეგ თამარს მოახსენა: „ამიერიდან ეკალრ მსახეაეთო“, და მართლაც თავის სიტეტნელე ეერუსალიმში დასრულდა. შოთას ცოლის ძმამა არანს თავი მოსეწრეს, ტაბრაკეა ჩასვეს, თავის დას მიარეეს და უთხრეს: რადგან შენ დადებული კაცი ვერ დაეთესე ჯ. ულალტე, აჯ ეს ტაბრაკეა არანის თავეთ და ამაო ახრეო.

ა. ხახანაშვილი

ახალგაზდობა და სიკვდილი
დიუპეის ნახატი

სიყვარული სიყვარულს.

ალერსი წვინდა მწყურიან გულით
და ვაჰ, მყიდულობს მამონი ფულით!
სადა ხარ, სადა—მე გეძახოდი—
შეურაცმყოფენ!.. დამიხსენ, მოდი!
მაგრამ ვიგლახმე!—გნახე შენ ტყვეთა...
აწ ვიგლოვ... ვიგლოვ სიცოცხლის დღეთა!

ბაბილინა.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მთვარე

(ცოტა რამ ნასესხებია)

—რა მოგიწყენია? ხმას არ იღებ: რა დაგემართა?

—დღეს ბეჯითად ვსწავლობდი ასტრონომიას. ვარსკვლავთ მრიცხველებმა დააკმაყოფილეს გონება; გრძნობა კი ეხლაც მშიერია. ერთი მითხარით, თუ კაცი ხართ, ვინ და რისთვის შექმნა მთვარე?

—კარგი კითხვაა, თქვენმა მზემ, ბუნებისმეტყველების სტუდენტებისაგან!.. ჯანი გავარდნია—ვიოცნებოთ! მთვარე, ჩემის უზრით, ანგელოზმა შექმნა, რათა სიყვარულმა გზა იპოვოს. მაგრამ ამ ფარანს ხშირად ეშმაკი წაჰკრავს ხელს, და ამიტომაა, რომ მთვარიან ღამეშიაც კი მიჯნურთ გზა ეკარგებათ.

—მე კი მგონია,—მთვარე სიმახინჯეს აღუნთია ღვთიურ სინარნარისთვის ნიშნად გულწრფელის აღტაცებისა. ამიტომაცაა რომ მთვარიან ღამეში გული სავსეა სიყვარულით და თვალი ნაკლებათ არჩევს ლამაზს ულამაზოსაგან, შნოიანს უშნოსაგან. ყველა მშვენიერია, როცა მთვარის შუქი გადუბანს პირს.

—არა! მთლად ასე არ არის! ძველად ბოროტებას ხარკი მართებია სიკეთისა და მთვარე მიურთმევია. მას მერმე მთვარე, თითქოს სიკეთეს ემსახურება, ნამდვილად კი დარჩა ძველი პატრონის მონად.

—მე კი ცხონებულ გადიასაგან გამიგონია: მზეს, ჭეშმარიტების დედას, მოწყენია ერთხელ მშობიარობა. წინად თურმე ყოველ ღამე ვარსკვლავებს შობდა მკერდიდან, ეხლა კი წაუტნევია ხელი ქოთანისთვის და გადმოუგდია. ზევით აფრენის მაგიერ, ახლად შექმნილი ქვევით წამოსულა. ადამიანებს იგი მთვარეთ მოუნათლავთ. რადგან მთვარე ყალბი ვარსკვლავი არის, ყოველ სიყალბეს ექომაგება. თავის დედას მტრობს; სადაც მზეა იქ მთვარე ვერ გამოჩნდება.

—ერთის სიტყვით, ხიდი და შემაერთებელი ორი წინააღმდეგობისა მთვარეა.

—ოცნება კარგი საქმეა, მაგრამ ასეთი ღამის დაკარგვა კი ცოდვა იქნება.

—მაშ, რა ვქნათ?

—წავიდეთ გავისეირნოთ.

—სად?

—ჯერ ეტლებით წავიდეთ მდინარის ნაპირ-ნაპირ. მერმე ბაღში შეუხვიოთ, დუდუკი დავაკვრევინოთ! ვისაუზმოთ! თუ გნებავთ კოტეს ლიზაც წავიყვანოთ...

—მაგას ლიზა და ჩვენ რაღა?...

ლიზა მარტო ხომ არ დგას?!.. კატო და ფენია მასთან არიან... მეზობელიც ეყოლებათ.

—Ну ихъ къ черту!.

—

ღამის პირველი საათია. ორ სართულიანი სახლის გრძელ აივანზე სდგას თხუთმეტი წლის ქალი. თმა გაშვებული აქვს. საღამურ პერანგშია. ხან შეჩერდება და გადაყურებს ვეებერთელა მიძინებულ ბაღს; ხან ხტის ქინ-მორეული. ხან მიწვება სავარძელზე დაღალული; ხან გადიხრება აივანის მოაჯირზე და მკერდს შეუშვერს შუქს. გული ცეცხლის მფრქვეველ მთასავით ამოხეთქას აპირებს.

—სანდრო, შალიკო, დათო სადა ხართ! ნუთუ ცეცხლი დაგიქრათ!! მოდით! ჩამიკონეთ, დამქანცეთ! დაღალული ვარ, მაგრამ არ მეძინება—დამაძინეთ! საძაგლებო, უკულმართებო, სად ხართ?!

—

სანდრო, დათო, ილიკო და სხვები სხდან მდინარის პირათ. მთვარე წყალში თრთის. ქალებს დაღალვისა და ღვინისგან თვალები ებრუცებათ. იცინიან უსიამოდ. ჰკოცნიან უგემურად.

—წავიდეთ!

—არა მე დავრჩები.

—ნახვამდის...

—შენ მაინც დარჩი...

—მე ვრჩები; სანდრო, დათო და შალიკო მიდიან მხოლოდ.

—

ცეცხლმა არ იცის, სად ინახება თოფის წამალი. ვაჟმა არ იცის, სად შეხვდება მრთოლარე გული.

ნ. ლორთქიფანიძე

მთებში

I

მწვერვალს მიველტვი ვიწრო ბილიკით,
შორს, შორს ცისკენ მიმიწევს გული,
ოცნებით დავფრენ ლაჟვარდ სივრცეში,
კვლავ სიცოცხლისკენ ისწრაფვის სული.
გავფანტე გზა-გზა შავ ღრუბელთ ჯარი,
ვუახლოვდები თან და თან ღმერთებს,
იქ ზეცის უნდა დავრეკო ზარი...
უბედო მაშვრალთ ის ხმა აერთებს.
და როს რიჟრაჟი, საგანთიადო,
თამამად დასძრავს ტატნობზე ნავსა,
სხივთა ისარი, ჰგმირავს ულმობლათ
ღამის სიბნელეს, უკუნეთს შავსა,
მე იქ, მთის წვერზე, ამაყად მდგომი
პირველ ბრძოლის ჰიმნს ვასმენ მიწასა,
რომ ხმა სასტიკი, შურის ძიების,
რისხვათ და მეხათ მიწვდეს თვით ცასა.
მაშ ბრძოლა, მუზავ, წინსვლა მედგარი,
ადრე დავრეკოთ ის უცხო ზარი!

II

მთებში ვარ... დამპალ მიწისა ჭაობს
დავშორდი... მაღლა, ბუნების მკერდზე,
ყვავილთა შორის სული ნარნარობს,
ახალი ჰიმნი დაკრთის სიმებზე.
ლაღი ნიავი ბანს აძლევს გრძნობით
სულის წარმტაცველ ჩანგისა ჟღერას,
და მყის აქსოვებს ბუნების ხმებში
ჩემ უცხო აკორდს, ბრძოლის ჰიმღერას.
შორით-კი, შორით მთა იდეალის
გულს მიშლის, თვისკენ მეპატიჟება,
შვების წალკოტი, სამოთხის თვალი,
გაცრეცილ ცის ქვეშ სხივათ ეგზნება.
მივდივარ მისკენ... აღთქმისა ზარი
იქვე ჭკიდია... უხმოთ... მდუმარი
და მის გარშემო შესაზარ ხმითა
დაძრწის, დაღმუის სასტიკი ქარი.
მაშ, ბრძოლა, მუზავ, ვძლიოთ ის ქარი,
ადრე დავრეკოთ საქვეყნო ზარი!..

ნ. ჩხიკვაძე

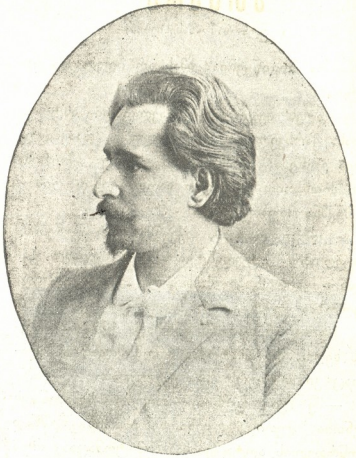

ლეონიდ ანდრეევი

მისი პიესის „Gaudeamus" დაწერის გამო. ამ ჟამად სწერს ახალ პიესას „ოკეანეს"

რისთვის დასცურავ მთვარევ?

რისთვის დასცურავ, მთვარევ, რათ აღლვევ წყვდიადს-ბნელსა, რისთვის ჰფენ მკრთალ შუქს დედამიწის კალთასა?!... რათ უცინი ზღვა-ტბებს, მდინარე-ნაკადულთ... რათ ეალერსები ყვავილთ-მცენარეთ?!

რა გაქვს მიზნათ?!.

დასცინი ამ ქვეყანას, თუ სიბრალულით ხარ აღძრული?!.

თუ შენვე განაზებს შენი მშვენება, როს სჭვრეტ შენს სახეს ბუნების სარკეში და გრძნობ გულის ძგერას ადამიანთა, პირუტყვ-ფრინველთა, ციმციმა პეპელათა, რომელთაც შენ აღგზნებ...

ან თუ ბნელეთს ებრძვი, გეზიზღება შავი სუდარა, რომ ეფარება კოტტა, კეკლუც ქვეყანას და გსურს გაარღვიო, შვება მისცე სულდგმულთ, რომ ღამით გზა გაიკვლიონ?!.

იქნებ კრიჭაში უდგიხარ ბოროტებასა და მის უმგსავსობის კვალს გვიჩვენებ, გვიადვილებ მასთან ბრძოლასა?!

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ან თუ მხოლოდ შეყვარებულისათვის დასცურავ ცის კამარაზე მის დასაღონად, სულის სატირლად?!.

ან იქნებ სტკბები უსამართლობის გამარჯვებით, და ღიმილს გგვრის მონათა ღაღადი, მათი ჩაკლული არსება და ყრუ, საზარელი გმინვა?!

ან იქნება გინდა ტანჯულებს უფრო ღრმად ჩაუნერგო მათი მწარე წუთები, შენს ჩაშკაშზე გაორკეცებულად აღორძინებული!?

ან იქნებ გსურს თანაგრძნობის სხივებს ჰფენდე წამებულს?!.

მთვარეე, ორთავეს ერთნაირად რომ უცინი, გამაგებინე ვის დასცინი, ვინ გაკვს მასხარად აგდებული, ვისთვის დასცურავ ცის სივრცეში, ვის უკვლევ გზასა?. შენ ხარობ, თუ ახარებ სხვასა?!.

ეხ, მთვარეე, იცურე კვლავაც, გასჭერ ღრუბლები, აპე ბნელეთი: შენც იხარე და გვახარე ჩვენცა!.

გიორგი ფოცხოველი

კორნელიაშესანინავი დედა რომის მოქალაქეთა ტიბერიუს და კაიუს გრაკხებისა.

შვილებს უქადაგებს ქვეყნის და ერის სამსახურსა.

(ლებახის ნახატი)

სიკვდილს არაკინ ვადურჩება

(გაგრძელება იხ. „თ. და ც.“ № 35).

ნეტავი ვიოდეც სად გაუქრა მოუდრეკელობა, რამ მოუყლა გული და პირი-სახე დაუსახიჩრა? **ის** მიდიოდა... ხოლო უდიდესი ბოროტება თავისუფლად სუნთქავდა, შავად შექმნილს სატანას მუხთალს სახეზე მკრთალი ნათელი გადაკვროდა. **ის** კი ისევ მიდიოდა, უკან შავი წყეული აჩრდილი მისდევდა. ეს ულაზათო ჯოჯოხეთობა შიშის ზარსა სცემდა **მას**, იმაში თავის თავსა ხედავდა, თითქოს **იგი** ძველი, **მას** აწმყოს დასცინოდა, მასხარად იგდებდა, რადასაც ყურში ჩასჩურჩულებდა, სამშობლოს, ოჯახს, ცოლშვილს აგონებდა: „მაცა ჩემო მეგობარო, შესდექ, მოიხედე უკან,“ ეუნებოდა მაცდური აჩრდილი, **მისი** ძველი შავი აჩრდილი და უკან მისდევდა. **ის** კი გულჩათხრობილი იყო; **მისი** გონება ირყეოდა, მისი სული ცეცხლისაგან გაწითლებულ შამფურებით ნაწამებსავით ძრწოდა და წყეული აჩრდილიც ყურში ულიტიენდა. და თითქოს **მის** მწუხარებაზე თვის ბედნიერებას აშენებენო, ხმარობდენ და ეკლესიებდენ ფრინველნი, კუნტრუშობდენ ნადირნი და ჭიანჭველანი გამოუთქმელის მხიარულებით გარბოდენ. კოლოები დასცინოდენ, ბეჭელები მასხარად იგდებდენ, ბატარა ციყვი მკრთალის ღიმილით შეჰყურებდა **მას** და მაიმუნი იღრიჭებოდა. „საწყალი“, „საცოდავი“ ამბობდა მეორე და ღვთის მოსავთ ფუთტკარი ირეგებდა: „სადღა მიდიხართ, ჩემო კარგო, შემომხედე, რა ბედნიერი ვარო“. ბულბულს სამგლოვიარო ჰანგები ჩაერთო მხიარულს გალობაში და ყველანი ერთად მიაძახებდენ: „სად მიდიხარ, ჩემო კარგო, შემოგვხედე რა ბედნიერნი ვართო.“

და **ის**, შეშინებული მოხუცი წინ მიდიოდა.

(შემდეგი იქნება)

ჯურღმული

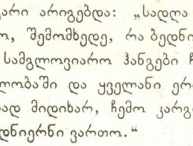

ყრუ სოფელში

სცენები სამ მოქმედებად სოფლის ცხოვრებიდან

VII

აგანაკი, **მამასახლისი და მწერალი**

მამასახლისი (ხალხს გადახედავს) ეგ რასა ჰგავს?!. აქ სულ 30 კაცი არის... სად არიან დანარჩენები?!. (სვეკრანეს დაინახავს და არ ესაპმაენება) შუადღე მშვიდობისა.

სვე. (მშრალად) ღმერთმა გაკოცხლოთ!

მამას. (სვეკრანესთან მიდის და ხელს აძლევს) როგორ გიკითხოთ, ბატონო „უჩიტელო?“ (ფარისევლურად ალაპარაკებს) ეხლა ზაფხულია და თქვენც მოსვენებული ხართ, ბავშვები აღარ შეგაწუხებენ.

მწერ. ჩემის აზრით უჩიტლობისთანა ადვილი სამსაეური მეორე არ გაუჩენია ღმერთს: მთელი ზაფხული საშობაოთ და სააღდგომოთ თავისუფალი ხართ, ისვენებთ.

სვე პირიქით მასწავლებლობისთანა ძნელი სამსახური მეორე არ არის. დიდი შრომა და საპასუხისმგებლო მოვალეობა აწევს მასწავლებელს

მამას (მწერალს) აბა, შეეიდათ კანცელარიაში (სვეკრანს ფარისევლურად) აბრძანდით ზევით.

სვე გიახლებით. (სამაკენი ადგან ეიკანზე ჩარჩება წაშოდგებაან ხელს ართმევენ. ქალიშვილები ეშმაკურის ღიმილით აეოდებენ თვალს მასწავლებელსც მაშს. და მწე. სახლში შედგან.)

ჩარჩი (სვეკრანეს) დაბრძანდით ბატონო უჩიტელო!

სვე გმადლობთ. (ეკეკლანი დაჯდებიან)

ახლგაზ (ქალიშვილებს) რა იყო რომ იმ უჩიტლისკენ დაგრჩათ თვალები. ჩვენ რა იმაზე ნაკლები გახლავართ?

2 ახალგ (დაცინეაი) როგორ თუ რაო?!. ვერ ხედავ, ოფი კაკაროა აქვს მიკრული ქუდზე?

1 ახალგ. ორი კი არარა ოთხი რომ მიიკრას, მაინც ოცდა ხუთ მანეთიანი უჩიტელი იქნება.

ქალიშვილი. თქვენ რა გული გტკივდებათ მერე?.. ოცდა ხუთ მანეთიანია თუ ოცდა ხუთ თუმნიანი, მაინც უჩიტელია, ნასწავლია.

პეტ. ასეა, ჩემო ივანე და რასაი იქ კაცი.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ჩვენი კაცი თუ რამეთ აირჩიეთ, თავზე დაგაჯდება, — პატიოსნებასაც დაკარგავს და ზრდილობასაც. დიმიტრისთანა გლახაკი მეორე არ იყო ჩვენს სოფელში, სანახევროდ ჩამოთხოვილი სიმინდით არჩენდა ცოლშვილს, ეხლა წყნარად გამარჯობის თქმასაც არ კადრულობს, — რაიო და მამასახლისი ვარო.

ნიკო. ჩვენი უბედურებაც სწორეთ ამაშია, მაგრამ ჩვენი ბრალი კია. ბატონი უჩიტელი რომ ბრძანებდა, იმისი არ იყოს, ჩვენში არ არის ერთობა და პირიანობა, თორემ ახლა რომ ბედავს დიმიტრა, იმის ნახევარსაც ვერ გაბედავდა. ერთი კარგი თხოვნა რომ მიგვერთმია გუბერნატორისთვის მაშინ კი ვნახავდით მაგის სეირსა, მაგრამ ესეც ვერ მოვახერხეთ. ვეზდი ნაჩალიკი ჩამოვიდა და ვერც იმასთან გავბედეთ მაგაზე საყვედურის თქმა.

3 გლ. შენც რას ლაპარაკობ, ნიკოია!.. გაბედე და მერე აღარ გინდა ამ სოფელში ცხოვრება?!. ვეზდი ნაჩალიკი რო წავიდოდა, მერე ხომ ამოიყრიდა ჯინსა.

ნიკო. თუ ყველანი ერთი პირის ვიქნებით, ვერაფერსაც ვერ დაგვაკლებდა. ეხლა თუ თავზე გვაზის, ეს მხოლოდ იმისთვის, რომ ძლიერ კარგად ხედავს ჩვენს სისუსტესა და სივაგლახეს.

VIII

(აივანზე გამოვლენ და რიკულს მოადგებიან მამას. და მწერ., რომელსაც ხელში ქაღალდები უჭერია. ჩარჩებიც რიკულს მოადგებიან)

მწერ. აბა, მოიწით ახლოს! (გლეხები მიიწევიან).

ხმები. მადლობა ღმერთს... ეშველა გამოსვლა.

მამას (მრისხანეთ გადახედავს) ააჰ! ერთი კაცი არ მომატებია! არა მასხარათ ხომ არ მიგდებო, ხალხო?! როგორ ბედავთ და ყრილობაზე არ მოდიხართ, თუ დაგავიწყდათ ჩემი მათრახები?

ხმები. ჩვენ მოველით და ეს არის... გამოგვიცხადე, რასაც გვიცხადებ... ნუ დაგვხოცე ამ სიცხეში ამოდენი ხალხი.

1 გლეხი. თქვე დალოცვილო, ვითომ არ იცოდეთ, რომ ყანების თიხნის დროა.

ნიკო. გამოგვიცხადე დროზე... გადაგვარჩინე... ამოვწყდით ამ სიცხეში.

მამას. შენ, ნიკოია, ვერ დაგასწავლე ჭკუა?!. ვის უბედავ ასე ხმა მაღლა ლაპარაკს და ყვირილს, შე მათხოვარო შენა!

ხმები. ნიკოია კი არა, შენ თვითონ ყვირი.

პეტ. სხვები თუ არ მოვიდნენ, ჩვენი რა ბრალია? დროზე გაგვანთავისუფლე, ჩვენი ყანები უპატრონოთ არის მიტოვებული.

ხმები. გაგვიშვი დროზე... გამოგვიცხადე თუ რამეს გვიცხადებ.

მამას. რომ ღრიალებთ, რა ამბავია? თქვენი ბრალია! თქვენ რომ დროზე მოდიოდეთ, მაშინ-კი არ დაგჭირდებოდათ აქ ცდა. არ მოდიხართ და იცადეთ.

ხმები. რა ჩვენი ბრალია, სხვები თუ არ მოვიდნენ. თუ დროზე არ გაგვანთავისუფლე, ჩვენით წავალთ... ამდენი ცდა არ შეგვიძლია.

მამასა. (გაბრაზებული) სახლში წავალთო!? აბა ვნახავ, როგორ წახვალთ!.. ჰეი, სტრაჟებო! (ოთხი დარაჯი წამოიჭიმება მის წინ) ჩადით დაბლა და თუ რომელიმემ სახლში წასვლა დააპიროს, ზურგზე ტყავი ააცალეთ... ბიჯი არ აქნევინოთ. (დარაჯები დაბლა ჩადიან) შუაღამემდე ფეხს არ მოგაცვლევინებთ არ ერთს.

სევ. (წამოდგება და მამასახლისთან მიდის) ეს არ გეკადრებათ დიმიტრი! თქვენ სრულიად უსაფუძვლოთ სჯით უდანაშაულო ხალხს. მათი მოთხოვნილება სრულიად სამართლიანია. თვითონ გლეხი კაცი ბრძანდებით და ნუ თუ არ იცით, რამდენი მოთხოვნილება და გაჭირვება აწევს კისერზე გლეხკაცს? რამდენი საქმები აქ და ისიც ამ ყანების დროს?!.

ხმები. მართალს ბრძანებს ბატონი „უჩიტელი."... ყანების თიხნის დროა, აქ მოსაცდენად სად გვცალია?

მამას. ნუ ღრიალებთ, ყურები ნუ წაიღეთ თქვე ჰარამზადებო, თქვენა! (სევერიანეს) შენი საქმე არ არის, მე რასაც ვშვრები და, თუ შეიძლებოდეს, ჩემს საქმეში ნუ ერევით. მე კანონის მოთხოვნილებას ვასრულებ.

სევ. კანონი არ თხოულობს უდანაშაულო დაისაჯოსო. თქვენ კი კანონის სახელით უკანონობას სჩადიხართ.

ხმები. მართალია, მართალი.

მამას. გთხოვ, თავი გამანებოთ! გითხარი შენი საქმე არ არი მეთქი!

ხმები. კი არის... ჩვენ რას გვერჩი?

ნიკო. გვაკმარე ამდენი წამება...

მიმას. შუა ღამემდე ერთსაც არ გაგიშვებთ. (ხალხში უეშაოდ ადგება თან და თან ძალიერდება)

სეფერ. (მაშასადამე ეკიმოთება, მაგრამ სმაყრანაში არაფერი ისმის. ბიჭის, რადგანაც ლოცვა ხმება შეწყვეტდება, მაინმის სეკერანის სიცოცხლეში) დიაღ სამწუხაროა ის არის, რომ ძალიან და სამართალი თქვენი მსგავსების ხელშია!... მაგრამ ერთხელაც იქნება თავს დაგატყდებათ მოთმინებიდან გამოსული ხალხის რისხვა. მაშინ კი ვნახავ, რომელ კილოზე შემოსძახებთ სიმღერას (ავანდას ჩაბნდის და ამქარებიან მაგალ)

მამას აჰ! კიდეც მემუქრება, აი, შე ბუნტოვშჩიკო, შენა!... მე შენ გიჩვენებ სეირს! შენ თუ კარგი კაცი ყოფილიყავ, არც მე მომივიდოდა „ვეზდი ნაჩალიკის“ მოწერილობა: „უჩიტელს თვალ-ყური ადევნეთ“. (ბრრუნდება და ბაგალ: ეს მაგ ეკეკეში შეურაცხყოფა. ხალხში უეშაოდ ადგება მაცოცხლის. დარბაზები მთრთოლვენ ხელაბა ეკეკლის ხალხს და ეშეკრეთან. მოკლეს ეკეკეთა ანდა ანდა ანდა)

1 ჩარჩი. ნუ ყვირით, თქვე ბრიყვებო, თქვენა! რა ნახეთ რომ აღრიალდით? როდესაც კაცი გულზედ გახეთქეთ, ეხლა რასაკვირველია, რომ ადარ გაგიშვათ...

ნიკო. ძალით წავალთ! რაც უნდა გვიყოს, მაინც წავალთ, თუ ახლავ არ გამოგვიცხადა.

1 ჩარჩი. გამიგონეთ. მე გამოცდილი კაცი ვარ და...

ხმები. (ეწეკეტანეებენ) არა, არ გვინდა შენი რჩევა... შენ ჩვენ სახეირო არაფერს იტყვი.

ნიკო. შენი გამოცდილება შენთვის შეიახე, ჩვენ არაფრათ გამოგვადგება. (ჩარჩი ხელს ჩაეკეტის და მაშასადამეთ შეკ)

1 ახალ. (ავანდას) უკე აჭეტრეთ (ეკეკლია ეკეკლია)

სეფე. რა მისი საქმეა, რომ ეჩხირება ამ გაბრაზებულ ხალხში!

2 ახალ. ამ ხალხს ადარ უშვებენ აქედან, მაგრამ ჩვენ კი რა გვინდა ნეტარ, აქ რომ ვიწვებით ამ სიცხეში? წავიდეთ, ნუ დაგავიწყდებათ, რომ ამალამ დომენტი პოროძესთან ვქეიფობთ. აქ თუ მოვიქანცეთ სიცხით, იქ რა დროებას გავატარებთ?! იმ კაცმა იმისთვის დაგვატიჟა ნათლობაში, რომ კომპანია მოუხეიარულოთ.

1 ახალ. დაიქანცები, ორორუმ, მე ვიცი, ორ ჩაფ ღვინოს დალევ... ერთ ყანწს დალევ თუ არ, კისერი მოგტყდება და ახალ დაკლულ ქათამივით ხან ერთ მხარეს ეხეთქები და ხან მეორეს.

2 ახალ. უკაცრავად ბრძანდები... შენზე ნაკლები მსმელი არასოდეს არა ვყოფილვარ...

1 ახალ. მე მედრები?! რა არის, კაკო, ტრბახი რომ გიყვარს? ვინ იყო თხრილიდან რომ ამოათრია ლიზიკომ? ლიზიკო რომ არ წამოგსწრებოდა — თხრილში ჩაგეძინებოდა.

სეფე. ღირს, ბატონებო, ამაზე ჩხუბი? ამალამ ხომ საქეიფოთ ყოფილხართ მიპატიჟებული. იქ შეებთნ ერთმანეთს და მაშინ გამოჩნდება, ვის მეტი დალევა შეუძლია.

1 ქალიშვ. მართალს ამბობს სეფე. რა დროს ჩხუბი და თავის ქებაა? ამალამ ენახავთ, ვინ როგორი მსმელია! (ხახლადან მაშასადამეს მაშასადამეს და ჩარჩის ხმა)

ჩარჩი. არც ასეთი გაგიუტება ვარგა, დიმიტრი! ეხლა საკმარისი ხალხია გამუტხადე, თორემ მათი ღრიალ-ყვირილმა ლამის სული წაიღოს.

მამას. არა, ვის უბედავენ მასხარად აგდებას?.. ვიწვევ — არ მოდიან, ? მოვლენ და — ყვირილს და ჩხუბს გამიმართავენ!

ჩარჩი. მე დამიჯერე, დიმიტრი! ბამოდი და მოიცილე თავიდან. როგორ შეიძლება, რომ ყრილობას არავინ დააკლდეს?!

მამას. ცოტას კიდევ დაიცდი და...

ჩარჩი. დაიცდ, მაგრამ დაგვიგვიანდება. ჩემ საქმეზე თუ დღეს არ წამომყევი, ხვალ და ზეგ მე არ მცალია და ხომ დავილუპეთ, კაცო?

მამას. შენს საქმესაც მოვასწრებთ.

ნიკო. აწი მაინც რაღა უნდა, [illegible] არ გამოიტანა იმ სახლიდან; ეხლა ხომ ბევრი ვართ, —, ამდენი ხალხი მოემატა!

ხმები. ეს რასა ჰგავს, სანამდე უნდა გვაცდევინოს?

ნიკო. რა არის, რომ ამდენ ხალხს არაფრად გვაგდებს?!. რომელი შემოსავლიდან გაეისტუმროთ ან საფოსტო გარდასახადი, ან ეს რალაცა ედონიკა თუ უბედურება, [illegible] ყველ მთელი დღეებს კანცალარიაზე დაგვალამებინებს. (ხალხს) ამოიღე ხალხო, ხმა! ხომ ხედავთ, რო დასაქცევად მოგვივიდა ეგ მამასახლისი!

ხმები. წავიდეთ, წავიდეთ...

ეროვნული ბიბლიოთეკა

3 გლ. რომ წავიდეთ, მით რა იქნება? ხვალ ხელახლავ მოგვრეკენ და ხვალინდელ დღესაც დაგვაკარგვინებენ.

IX

ოგანიეკი, **მამასახლისი, მწერალი და ჩარჩი.**

მწერ. ახლოს მოდექით!

ხმები. მადლობა ღმერთს... იქნება გვეშველოს.

მამას. (ბრასსანეთი) დაჩუმდით და მოისმინეთ...

ხმები. დაჩუმდით, დაჩუმდით... გაგვაგონეთ...

მამას. აი რაშია საქმე: გუბერნატორისაგან მივიღე ორი მოწერილობა. პირველი: უფალი გუბერნატორი გვიბრძანებს, მავნე და ბოროტი კაცები გამოვარჩიოთ და ხელში მივცეთ ის კი გაადასახლებს. გადასასხლებელ პირთ და ჩვენ შევისვენებთ ქურდ-ბაცაცებისაგან და...

ნიკო. გადაასახლებსო იძახი! სად არის მერე თუ გადასახლა? ასჯერ კი დაგვასახელებიეთ, მაგრამ ყველანი აქ დასეირნობენ. იმათ მაგიერათ უდანაშაულო, პატიოსანი კაცები გადაასახლეს.

მამას. შენ, კრინტი ჩაიწყვიტე მეოქი! თუ კიდევ გაგიბედავს ასეთი სიტყვების წამოყრანტალება, სხვებზედ უწინ შენ ბიკრავ აქედან თავს. ჰო, იმას ვლაპარაკობდი. გუბერნატორი გადაასახლებს ყველა დასახელებულ პირთ.

1 გლეხ. (ჩუმად) ყველა ქურდები შენი ძმა კაცები და ამხანაგებია და რაღა გვეკითხები და გვახელებ.

მამა. ხომ გაიგონეთ, რა გითხარით?... დაფიქრდით და დაასახელეთ, ვიზედაც კი გაქვთ იქვი, ნუ დაფარავთ. მე დავნიშნავ ხუთ პატიოსან, კეთილსინდისიან კაცს და მათ შეატყობინებთ ფარულად საეკო პირთა სახელსა და გვარს შემდეგ ეს ხუთი კაცი მიიკითხ-მოიკითხავენ, შეამოწმებენ თქვენ მიერ მოწოდებულ ცნობებს რომლებიც მართლა მავნენი აღმოჩნდებიან „პრიგოვორით" წარდგენილნი იქნებიან გუბერნატორთან. ეხლა მე დავასახელებ კაცებს: კოსტა თავქარაძე, მაქსიმე ჩუმთაძე, (ხალხში უეშეოფალი ჩურჩული კაისმის), თედორე გუნდაძე, პავლე ტყავაძე და გიორგი ურცხვიშვილი.

ხმები. არა, არა!.. არც ერთი მათგანი არ გვინდა.

ნიკო. (ჩუმად) თვითონ ესენი არიან სხვებზე მეტად მავნებელნი და ქურდები.

მამას. ვინ გვინდა და ვინ არა, მე უკეთ ვიცი. მე დავასახელე მეტათ პატიოსანი და საენდო პირები და ისინი გაუძღვებიან ამ საქმეს. მე თქვენ ცუდს არ გირჩევთ.

ნიკო. მამასახლისო ჩვენ არ გვინდა შენი დასახელებული კაცები! ჩვენ თვითონ დავასახელებთ და ავირჩევთ. ჩვენი საქმე ჩვენ დაგვნებეთ.

მამას. გითხარით მეოქი, რომ ეს თქვენი საქმე არ არის. შენ კი, ნიკოია, თუ შენით არ არ დაგიმოკლებია ენა, მე თვითონ დაგიმოკლებ. (ხალხში უეშეოფალი და ეიეშანი გაისმის)

გოგია. (ოფალოფის თუ მამასახლისობა და ეშმაკობა არა აქეს გულში, რატომ ჩვენ არ აგვარჩევენებ ამ ხუთ კაცს.

მამას. მეორე ბრძანებ მოისმინეთ.

ხმები. სუუ, დაწყნარდით, გაგვაგონეთ.

მამას. მეორე ბრძანება ედონიკას შეეხება. ჩვენ სამასახლისოზე ედონიკად არის დარჩენილი 5312 მ. და 19 კ. უფალი გუბერნატორი გვიბრძანებს, რომ დაუყოვნებლივ შეკრიბოთ ეს ფული და ხაზინაში წარავდგინოთ.

ხმები. რა ედონიკაა, გაგვაგებინე, ვინ არ გადიხადა თავის დროზე.

მამას. ეს თანხა შედგა შვიდი წლის ედონიკებიდან თავის სარგებლით. ზოგი ერთმა ვერ შესძლეს თავის დროზე სეფოშტო გადასახადის გადახდა. ... ...

ეროვნული ბიბლიოთეკა

რა კოპეიკა?!. მე ჩემი წილის გადახდამ გამწყვიტა წელში და სხვისი სამაგიეროს გადახდა სად შემიძლია?!

3 გლ. (ჩუმად) რაც ეგ დავაყენეთ მამასალისად, მას შემდეგ არც ერთს მის მოყვარეს ერთი კაპეიკი არ გადაუხდია და ეხლა უნდა ჩვენ გადაგვახდევინოს მათ სამაგიეროდ.

1 გლეხი. (ნიკოს ჟურჩუდებს ყურში) დიმიტრა ამდენ ფულს დატოვებდა!? ტყუილია. ლაპარაკობენ, მამასახლის და მწერალს შემოეხარჯოთ და ეხლა მეორედ გვახდევინებს.

მამა. აბა, რას უყურებთ? ქაღალდი გამზადებულია, ამოდით რიგ-რიგად და ხელი მოაწერეთ.

ხმები. რას უნდა მოვაწეროთ ხელი... რა ქაღალდია?

მამა. რა ქაღალდია და ის, რომ პირობას იძლევი 15 დღეში შევკრიბოთ დანარჩენი ფული და წარვადგინოთ ხაზინაში.

ხმები. რას ლაპარაკობ... სად შეგვიძლია ასე ჩქარა?!

ნიკო. ვერა, ვერ მოვაწერთ ხელს! ჩვენ ჩვენი წილი გადახდილი გვაქვს! ვისაც არ გადაუხდია, იმან გადაიხადოს! ხალხო, არ მოაწეროთ ხელი...

მამა. რაო, რაო!? კიდევ შენ ამდვრევ წყალს, ნიკოია?

ნიკო. რომ მიყვირი, რა გინდა თუ იცი?.. თუ სიმართლე გინდა, შენ და შენმა მწერალმა ჩაინთქეთ მუცელში ჩვენგან ვაით და ვუოი შეკრებილი ფულები და ახლა—ედონიკა არის—იძახი.

მამა. (გაბრაზებული ჩამოფრანდება აიკანდან, დაბდღვნები ნიკოს, და ანჯღრევს) როგორ ბედავ, შენ არამზადავ, მათხოვარო, მაგის თქმას.

ნიკო. (ხელს ვრავს) თავი დამანებე!.. მე მართალს ვლაპარაკობ!

მამა. სტრაფენკო! (დარაჯი მაირბენს) მოიკიდე ხელი და ნაობახში შეაგდე. (დარაჯი ხელს სტეცინ და მიათრევს. მამასახლისი ჰანდურს ამოკრავს. ნიკო უძღიანდება, არ უნდა გაუვლს მათრახი, მათრახი მაგ წუპაკს?.. როგორ ბედავს. (ხალხში ხმაურობა და ჯურ-ხაურია)

ხმები. გაუშვით!.. რას ერჩით მაგ კაცს? (ხალხი დადგეს, მაგრამ ვერ ბედავს ნიკოს მახსარებას და მის გამახსნას

მამა. ეხლა-კი ამოვიყრი ენს. სცემე, სცემე, სტრაფენკო, მაგ ძალლს, მაგას... (ოკიოინტ ჩაეწყვა და წაჰკრავს) შენ მიბედავ ურჩობის გაწევას!!,

ნიკო. რა გინდათ ჩემგან თქვე ავაზაკებო?. გამიშვით!

მამა. წაათრიე, მოკალი, არ დაზოგო! (დარაჯი მიათრევს) მე შენ გაგემებ კანონის ძალას...

ფარდა

(შემდეგი იქნება)

ივ. ჭიკანიძე

ტურფა წალკოტში დამეთრთვილა ნაზი ყვავილი...

ტურფა წალკოტში დამეთრთვილა ნაზი ყვავილი,
დამიჭკნა ვარდი-გადუფურჩნელს სიყვარულისა;
ფერფლი-ღა დამრჩა, ფერფლი ცივი, ცრემლით ბანილი,
გულში აზრდილი წმიდა რწმენის თაიგულისა..

ტურფა წალკოტში დამეთრთვილა ნაზი ყვავილი,
გამეკრკვნა ველი... ჩამოსცვივდა ფურცლები იას;
სუსხმა დამიძრო ვაზის ყლორტი სუსტი და ჩვილი,
მყინვარი ისხამს, ჩემი სატრფო, გლოვის მანტიას!..

ტურფა წალკოტში დამეთრთვილა ნაზი ყვავილი
ჟავარდს კამარას გადამეკრა შავი ღრუბელი;
ჩემს ბედსა ჰგლოვობს ჩირგვი წვიმით მთლად განბანილი,
მწარ ფიქრებს მიბორკს ცის ეთერი უსაზღვრო... ვრცელი...

კიკნა-ფშაველა

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ვანსვენებულს ნ. მ. ვაბუნია-ცაგარლისა.

ლაკეტ ნატო!

მე კერ დავსწარ შენს დასაფლავებას. მაგრამ ეჩვენ ოდად, როგორ ჩაგეფოფოქებოდა გული ეოველ ქართველს, მით უმეტეს ამ ქართველს, რომელმაც იცის ფასი ხელოვნებისა, იცის რა დანაკლისია შენი დაკარგვა, ამ ოდა ათის წლის წინად ამოკაშკაშებული ვარსკვლავის ადუმლებაია მოგვდ ცის სივრცეში სამუდამო ჩასვენება...

დიდ, მაკედონე ქართულ თეატრს მორწყინავ მნათობთა—და ოდად ათის წლის შემდეგ, შენსრულ-ვა შენი მოკალდობა, დიდებულ ვეზი მობეფილ განხილებულ თეატრს და სამუდამოთ განშორდა...

მშვიდობითი, ძვირფასო ნატო! არ მამეხერხა ცრემლი დამეფრქვია სიყვარულის წინ მდებარე შენი ცხედარისთვის, და შორიდან მოგიძღვნი უკანასკნელ სალამს გულ-მწველ ცრემლით.

ეველრ ვიხილავთ და ეველ მოვისმენთ ცრემლში ირეული შენს ვისაკუთრებს, მაგრამ თეატრის ჯ ქართველ სალხისთვის შენ უკვდავი ხარ...

ნატალია გიგაური

მომღერალთა საზ-ბა «სანთური»

კვირას, 5 ენკენისთვეს, სამეურნეო სზოგადოების დარბაზში შესდგა ქართული ახალი სზოგადოების „სანთური“-ს კრება, შდ. ვ. კარგალაშვილის თავმჯდომარეობით. წევრად ჩაეწერა 34 კაცი. თავმჯდომარემ შეკრებილთ გაუცხო მარიეულობისა-მიერ დამტკიცებული წესდება. ჩვენი ხალხის ეველეურული ენამსგავსებისთვის ასეთ სზოგადოებათ ფრაად დიდი მნიშვნელობა აქვთ; ეს სზოგადოება ამითაა დირს-მეცნიერებისა, რომ ბრაქტიკულად ამოქმედებს, ხელს შეუწყობს ერთგულ-ხალხურ სიმღერების ადგილობრივ-გავრცელებას. სზოგადოება „სანთური“ თავიდან ქრონ. ფეოდორშინიეულ სზ-ს მიეშლებაესა, მაგრამ ერთი მეორეს ხელს არ უშლის, — ფეოდორშინიეული სზოგადოება თუ სიმღერა-ვალობის უფრო თეორიულ მხარეს აქცევს ეურადღებას, ეს ბრაქტიკულს და ამგვარად ერთი მეორის შეგვიძია. ამდენს ახალი გამეგობაც იქმნა არჩეული: ი. კარგარეთელი, კ. ცხომელიძე, შდ. ვ. კარგალაშვილი, ა. დ. კარაშვილი, დეკანაზი ნ. თადაგაძე, — მათ კანდიდატებად—ს. ბ. სარჯაშვილი, შდ. ხახიშვილი, დ. დ. ვეთოშვილი და სარეკიზიო კომისიის წევრებად: კ ტეკაძე, ე. ეჯანიძე და მ. კვანძე.

ზოგიერთმა ორატორმა მადლობით მოიხსენია ასინი, ვინც სიმღერების გავრცელებისათვის იღვწოდენ. სზოგადოების სიბეტეო ეევრებად აირჩიეს ასკან ეოველეული ბ. ეკრიანი, ი. ი. რატილი, რომელთ არჩეკის კრება ტაშით მეეგებ. დასასრულ ბ. ეოთეულ სათანგრძნობი სიტეკვა ეარმოსოქვა, ადნიშნა, რომ დღეკანდელმა კრებამ უფრო საქმის ხალხი აირჩია, რაიც კარგის მომასწავებელია ამ სზოგადოების გამეგობამ ეზიზლად ამოქმედისა.

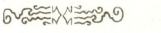

წერილი ამბები

✦ დაარსდა ქართველ მსახიობთა წრე თვით განსავითარებლად. წრე კვირაში ერთ დღეს საგანგებოდ იკრიბება სამეცადინოდ დანიშნულ ადგილზე. კითხულობენ, ანუ არკვევენ ამა თუ იმ ნაწარ მოებს. მოსაუბრე რეფერენტად მოწვეულნი არიან ცნობილნი პირნი. სხხდაშორის, მოწვეულია ჩვენი მხეოვანი მგოსანი აკაკი. წრეში უმთავრესად ახალგაზდა მსახიობნი არიან.

✦ საგუბერნიო ტეხნიკურმა კომისიამ უკვე შეამოწმა ქართული თეატრი, დამაბრკოლებელი არაფერ უნახავს-რა.

✦ ქართულ თეატრის დერეფანს კედლს უშენენებნ, რომ ზამთარში თეატრში მოსიარულე ბალხს ადარ შეხეიდეს, თეატრში შესვლამდე.

✦ ვ. მალაკიაშვილმა სთარგმნა „ყოფა ქალ-ეის ნიშანი,“ რომელიც ამ სეზონში დაიდგმება.

✦ ახალ ხონში წარმოდგენილ იქნება ვ. მალაკიაშვილის „შავი გველ“ და ტრ. რამიშვილის „საბედისწერო დამბაჩა“.

✦ დასში მოწვეულ იქმნენ ო ლეკავა ტ. საგინაშვილი და ნ. გვარაძე.

✦ თათრული წარმოდგენების გამმართველი წრე ქართ. თეატრში დროგამოშვებით წარმოდგენებს გამართავს.

✦ საკეედური გამოუცხადეს ქართულმა მსახიობებმა ერთს ამხანაგს უხამსი საქციელისა გამო. ქართველი მსახიობნი მტკიცედ დაადგნენ თვითცნობიერების გზას.

✦ ახალ პიესას სწერს მოსკოვის უნივერსიტეტის სტუდენტი ივ. პავლანიძე, ჩვენი თანამშრომელი.

✦ ხონის სეზონი დასრულდა 15 მარიამ. „ქორრიანი ტოროლათი“, თ. გოგოლაშვილის ბენეფისით. დიდძალი ხალხი დაესწრო.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

◆ **წელს ხონში გაიმართა** 14 წარმოდგენა და არა 12, როგორც ,,თ. დაც'' იყო გამოცხადებული შემოსავალი უდრიდა 700 მან. მეტს, დეფიციტი დაახლოვებით 11 მანეთი,-წარმოდგენებში გულმხურვალე მონაწილეობას იღებდა წინად ჩამოთვლილთა გარდა, ბ. ფხალაძე

◆ **გარდაიცვალა ელენიკა ჩხეიძე**, ხონის სცენის მოყვარე, პატიოსანი და დაუღალავი მშრომელი ქალი, დაბადებიდან დაახლოვებით 30 წ. დაკრძალულ 8 ენკენისთვეს. 1910 წ. მისმა გარდაცვალებამ მთელი ხონი შეაწუხა.

◆ **სომხური დასის** რეჟისორი არმენიანი შეუდგა თანამდებობის აღსრულებას. დასმა მეცადინეობა დაიწყო:

◆ **მსახიობმა არმენიანმა** ფრანგულიდან სომხურად სთარგმნა გუსტავ ლრუას პიესა ,,მსაჯულთა სახლი''. პიესა შეეხება თანამედროვე სამსაჯულოს ცხოვრებას და ფრიად საინტერესოა. ლ. რუი განმათავისუფლებელ მოძრაობის დროს რუსეთში იყო და თვალყურს ადევნებდა ყველა გარჩეულ სამოსამართლო პროცესს.

◆ **შხიანმა სთარგმნა** სომხურად ანრი ბატილის „Vierges folles“

◆ **საარაკო ამბავია** შალიაპინის მოლოდინში, მიუხედავად ამისი, რომ უზომო ფასებია-ლოჟები 60 მა. დე პარტერი 6-25 მანეთამდე, გალერეა 2 მან. აუარებელი ხალხი აწყდება კასას რიგში ჩამდგართ თავი არტისტულ თეატრის დერეფანშია ბოლო თითქმის სახაზინო თეატრთან,

◆ **შალიაპინის კონცერტი** გაიმართება 19 ენკენისთვეს. თვითო გამოსვლაში 3,000 მანათი აქვ გარდაწვყეტილი. შ-ი ჩამოსულია მდიდარი მეცენატის ილინის თაოსნობით.

◆ **მ. მ. საფაროვ-აბაშიძისამ** რედაქციას აცობა, რომ მისი ხარჯით ეგზავნოს ჟურნალ ,,თეატრი და ცხოვრების'' ნომერი წლიურად, სანამ ჟურნალი არსებობს, რომელსამე ბიბლიოთეკას. ჟურნალი გაიგზავნება წ. კ. საზ. ჩვენებისამებრ.

◆ **სომეხთა მგოსანს ოვანეს თუმანიანს** მთელს სიცოცხლეში წლიურად 600 მან. პენსია უანდერძა ქ-მა ბარბარე მელიქ-ჰაიკაზიანმა. ეს მეორე შემთხვევაა, რომ ბეჭდვითი საქმის მუშაკს მთელ სიცოცხლეში უზრუნველ ჰყოფენ პენსიით. სომეხთა მეორე ქველმოქმედმა სანასარიანმა აგრეთვე 600 მან. უანდერძა პ. სიმონიანს რომელიც უკლებლივ იღებს ამ პენსიას.

◆ **უკვე ჩამოვიდნენ** საოპერო ამხანაგობის მეთაური ა. ა. ეიხენლდი, ნ. ა. დონსკაია, მოროზოვისა, ბბ. კორჩმარევი, ლიპეცკი, მოზჟეხუნი,ლევონიდოვი და სხ;

,, **არტისტ. თეატ.'' ანტრეპრენიორმა ნიკულინმა,** რომელიც სახალხო სახლში ფიქრობდა წარმოდგენების გამართვას, უარი სთქვა ხელს არ შევუშლი ,,რუსულ წრესო''. ამასთანავე სცენის მოყვარეთ ფასნაკლებ დაუთმო ,,არტ, თეატ.-ში'' ადგილები.

◆ **შალიაპინის** კონცერტის გამო რუსული დრამის სეზონის გახსნა 21 სექტ. გადაიდო.

◆ **სახ. სახ. მუსიკალურ საზ.-ს** განზრახვა აქვს შალიაპინის მონაწილეობით კონცერტი გამართოს სახალხო სახლში.

◆ **სახალხო სახლში** 24 ენკენ. დაიწყება ოპერის სეზონი.

◆ 30 **წ. სრულდება** 26 ნოემბერს, რაც პირველად თბილისში „Жизнь за Царя“ წარმოადგინეს.

◆ **კავკასიელთა ცხოვრების პიესების** გადაღებას ფიქრობს სინემატოგრაფით იტალიის ერთფირმის წარმომადგენელი, რომელიც ამ ჟამად თბილისშია. ამ მიზნით ქალაქის განაპირას ფიქრობს განსაკუთრებული თეატრის აშენებას. აზრად აქვს გადიღოს ,.ღალატი'', .,დემონი'', ,,ჰაჯი აბრეკი'', ,,კავკასიელი ტყვე'' და სხ.

შეცდომის გასწორება. გასული კვირის №-ში უნებური შეცდომა შეგვეპარა. დუტუ მეგრელმა მწერლობა დაიწყო 1886 წ. პირველი ლექსი.

,,ნეტა ვიცოდე'' დაბეჭდა ,,თეატრში'', ნოემბერის 9. პირველი მოთხრობა **,,საცოდავნი',,** გაზ. ,,ივერია''-ში 1888 წ. № 91 და სხ., ასე რომ მომავალ ღელს ნოემბერში უსრულდება 25 **წელი**. რაც სამწერლო ასპარეზზე მოღვაწეობს.

◆ **ი. ნიკოლაძემ** გადაიღო ნ. მ. გაბუნია-ცაგარლის ნიღაბი (მასკა)

ძმ. ზუბალაშვილთა სახ. სახლი

ლიტერატურულ-ვოკალურმა საღამომ 4 ენკენისთვეს, ბევრი ხალხი მიიზიდა. არც საკვირველია: ვლ. ალექსიმესხიშვილისა და ახალგაზდა მწერალთა მონაწილეობა უყურადღებოდ არ გამორჩებოდა ხალხს. ხალხი ყოველთვის ხალისით დაესწრება სულიერ საზრდოს მომცემ საღამოებს. ერთი რამ არის მხოლოდ საწყენი: ასეთი საღამოს გამმართველნი თითქო პარტია-პარტიად იყოფოდენ, ერთი მეორეს გაურბიან — წინად გამართულ ,,საღამოში'' სხვა მიმართულების მწერალნი ვნახეთ, ახლა სხვა, იქ სხვა ტენდენციის ხალხი, აქ სხვა. სხვაფრივ სასიამოვმნოდ, კარგი შთაბეჭდილება მოახდინა საღამომ, ზოგიერთ ახალგაზდა მწერალს უკიდურესი ტენდეცია რომ არ გაეტარებია თავის ნაწარმოებში.

ვლ. ალ.-მესხიშვილი მოეწონა საზოგადოებას; შინაარსიანი და დროს შესაფერი იყო ირეთელის ,,ოცენჩიკები'' და ეშმაკის მშვენიერი სატირა ,,ვინ გაიმარჯვებს'', საუცხოვო იყო ბ. ახოსპირელის ,,გოდება და შესაფერის გრძნობითაც წაიკითხა აღსანიშნავია. მ. ქუჩიშვილი და ბაბილინაც.

ვინც კარგად სწერავს, კარგად კითხვაც რომ შეეძლოს — ტრ. რამიშვილიც დიდ შთაბეჭდილებას მოახდენდა თავისი მშვენიერი ,,შეშლილებით'', მაგრამ ახალგაზრდა დრამატურგს ამის ძალა არ შესწევს.

მოცეკვე-მომღერალთა გურულების გუნდიც უკეთეს შთაბეჭდილებას მოახდენდა ერთ კილოვანება რომ აეშორებინა და უკეთ მომზადებულიყო.

საერთოთ ხალხი კმაყოფილი დაბრუნდა შინ.

წინა.

რედაქტორ-გამომცემელი **იოსებ იმედაშვილი**

მიიღება ხელის მოწერა

„თეატრი და ცხოვრება“-ზე

წლიურად 5 მან. ნახევარ წლით 3 მან.

თბილისის წიგნის მაღაზიებში ისყიდება

გ. მ. თუმანიშვილის

წიგნები

Характеристики и воспоминанія

3 выпуска, цѣна каждаго 50 коп.

Вновь открыта обширная

ТИПОГРАФІЯ

„ГЕРМЕСЪ“

Принимаются

всевозможныя типографскія и переплетныя работы

по весьма умѣреннымъ цѣнамъ.

Заказы исполняются изящно и аккуратно.

Мадатовская № 5.

Типографія „ГЕРМЕСЪ“ Мадатовская, № 5.